

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 220.848 van 2 oktober 2012
in de zaak A. 142.110/VII-38.312.**

In zake :

1. de BEROEPSVERENIGING VAN DE KONINKLIJKE
SINT-HUBERTUSCLUB VAN BELGIE
2. de VZW HUBERTUSVERENIGING VLAANDEREN
3. Frans DE MUNTER
4. Nicolas ENGELS
5. Edmond BEELDENS
6. Walter VERMEIR
7. Roland VRIJDAGHS
8. Gerd DE MEYER
9. Dirk DEBRUYNE
10. Françoise DE CONINCK DE MERCKEM
11. Luc DOMBRECHT
12. Jan DE RIJK
13. Pierre CRAHAY
14. de NV HAMELVIJVER
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jan Bouckaert
kantoor houdend te 1000 Brussel
Loksumstraat 25
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse
regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Bart Bronders
kantoor houdend te 8400 Oostende
Archimedesstraat 7
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 26 september 2003, strekt tot de nietigverklaring van "bepaalde onderdelen van artikel 4, artikel 6, artikel 8, artikel 9, artikel 10, artikel 11, artikel 12 en artikel 16 van het besluit van de Vlaamse regering betreffende de jacht in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 2003 tot 30 juni 2008".

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 203.219 van 22 april 2010 zijn de debatten heropend en is het door de auditeur-generaal aangewezen lid van het auditoraat belast met een aanvullend onderzoek.

Eerste auditeur Werner Weymeersch heeft een aanvullend verslag opgesteld.

De verwerende partij en de verzoekende partijen hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 19 april 2012.

Kamervoorzitter Luc Hellin heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Pieter Vandenheede, die loco advocaat Jan Bouckaert verschijnt voor de verzoekende partijen, en advocaat Clive Rommelaere, die loco advocaat Bart Bronders verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Werner Weymeersch heeft een andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Artikel 4 van het jachtdecreet van 24 juli 1991 (hierna : jachtdecreet) luidde op het ogenblik van het bestreden besluit als volgt :

"De Vlaamse Regering bepaalt minstens vijfjaarlijks na advies van de Vlaamse Hoge Jachtraad, de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud en de in artikel 10 derde lid van het koninklijk besluit van 15 september 1924 tot inrichting van de officiële vertegenwoordiging van de landbouw zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 12 april 1977 bedoelde gewestelijke sectie van de Nationale Landbouwwraad, voor het gehele of een gedeelte van het grondgebied van het Gewest, voor elke categorie, soort, type of geslacht van wild en voor elke jachtwijze de data van de openingen van de sluiting van de jacht.

De besluiten betreffende de opening en de sluiting van de jacht worden ten minste dertig dagen voor de op grond van het eerste lid bepaalde datum bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad".

3.2. Bij besluit van de Vlaamse regering van 23 juni 1998 wordt de jacht geregeld in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 1998 tot 30 juni 2003.

Bij arresten nrs. 104.550 tot 104.553 van 11 maart 2002 vernietigt de Raad van State sommige bepalingen van dit besluit.

3.3. Nog vooraleer de Vlaamse minister van Leefmilieu een voorontwerp van nieuw jachtopeningsbesluit heeft opgemaakt, brengen de Vlaamse Hoge Jachtraad, de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud, de gewestelijke sectie van de Nationale Landbouwwraad, respectievelijk op 24 september 2002, 26 november 2002 en 11 december 2002 een advies uit, waarin met het oog op de vaststelling van een nieuw jachtopeningsbesluit

wijzigingen worden voorgesteld ten aanzien van het genoemde besluit van de Vlaamse regering van 23 juni 1998.

3.4. Op 28 mei 2003 brengt de Inspectie van Financiën advies uit over het voorontwerp van nieuw jachtopeningsbesluit voor de periode van 1 juli 2003 tot 30 juni 2008.

3.5. Het Benelux-overleg vindt plaats op 2 juni 2003 over dat voorontwerp.

3.6. De Vlaamse minister van Leefmilieu zendt naar de minister van Landbouw en Landelijke Aangelegenheden van het Waalse Gewest en naar de minister van Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 3 juni 2003 een brief, met de volgende inhoud :

"Waarde collega,

Ik vraag uw aandacht voor het jachtopeningsbesluit 2003-2008 van het Vlaamse Gewest waarvan u de tekst in bijlage kan terugvinden. Gezien dit besluit in voege moet treden op 30 juni 2003 wens ik voor het overleg conform de bijzondere wet van 8-8-1980 tot hervorming van de instellingen de schriftelijke procedure te volgen.

Ik stel volgende beslissing voor:

1. De ICL neemt nota van het Ontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot wijziging van de regelgeving betreffende de jacht in het Vlaamse Gewest;
2. De ICL constateert dat de overlegprocedure bepaald in artikel 6, § 2, 2° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen met betrekking tot het voormelde ontwerp van besluit van de Vlaamse regering hiermee is afgesloten;

Gezien de Vlaamse regering uiterlijk op vrijdag 13 juni een principiële beslissing zal nemen in dit dossier had ik graag voordien eventuele opmerkingen ontvangen".

3.7. Op 3 juni 2003 legt de Vlaamse minister van Leefmilieu het voorontwerp van nieuw jachtopeningsbesluit voor aan de Vlaamse Hoge Jachtraad, de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud en de gewestelijke sectie van de Nationale Landbouwrapad.

Het Vast Comité van de Vlaamse Hoge Jachtraad brengt op 5 juni 2003 advies uit over dat voorontwerp. In dit advies wordt onder meer het volgende gesteld :

"Aanleiding voor deze vergadering was een tekstvoorstel over het nieuwe jachtopeningsbesluit vanwege het kabinet van minister Sannen dat dinsdagnamiddag (3 juni) ter beschikking werd gesteld en waarover het advies van de Raad tegen vrijdag (6 juni) verwacht werd. Het Vast Comité betreurt het feit dat deze tekst pas in extremis ter beschikking werd gesteld. Ondanks het feit dat de Raad reeds op 24 september 2002 een eerste advies gaf, werd de tekst vanwege het kabinet slechts drie weken vooraleer het nieuwe openingsbesluit reeds gepubliceerd zou moeten zijn in het Belgisch Staatsblad aan de Raad ter advisering voorgelegd. Het Vast Comité vreest dan ook voor een juridisch vacuüm indien het nieuwe besluit niet tijdig (wordt) gepubliceerd en drukt de vrees uit wat er te gebeuren staat onder andere op het vlak van wildschade".

Op 5 juni 2003 brengt de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud een "spoedadvies" uit. Van de 26 leden van de Raad zijn er 10 aanwezig. In dit advies wordt onder meer het volgende gesteld :

"De Raad betreurt de laattijdige consultatie van de raad waardoor over een dergelijk belangrijke materie een spoedadvies op zulke korte termijn moet gegeven worden".

De gewestelijke sectie van de Nationale Landbouwwraad brengt op 6 juni 2003 advies uit.

3.8. Op 27 juni 2003 legt de Vlaamse minister van Leefmilieu het voorontwerp van nieuw jachtopeningsbesluit voor aan de Vlaamse regering.

De Vlaamse regering beslist om haar principiële goedkeuring te hechten aan het voorontwerp, op voorwaarde dat aan artikel 14 van het ontwerpbesluit een paragraaf 6 wordt toegevoegd, waarvan de tekst als volgt luidt :

"Indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, kunnen broedsels van de fazant, die beschadigd zijn door maaiwerkzaamheden, overgebracht worden voor verdere uitbroeding, het opkweken en het voor 1 juli van hetzelfde kalenderjaar opnieuw in de natuur brengen van de jongen. Het overbrengen van

eieren en jongen wordt gemotiveerd en geregistreerd bij de woudmeester".

Met betrekking tot het voorafgaand advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State beslist de Vlaamse regering :

"(...) de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu, te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit, aangepast conform de in punt 1 vermelde beslissing, het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek om spoedbehandeling zoals bepaald in artikel 84, § 1, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (advies mee te delen binnen een termijn van vijf werkdagen)".

3.9. Op 1 juli 2003 legt de Vlaamse minister van Leefmilieu het overeenkomstig de beslissing van de Vlaamse regering aangepaste ontwerp van nieuw jachtopeningsbesluit ter advies voor aan de afdeling wetgeving van de Raad van State.

3.10. Het advies nr. 35.653/3 van 3 juli 2003 van de afdeling wetgeving van de Raad van State stelt onder meer het volgende :

"Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd 'door de omstandigheid dat de jacht op reebok in juli plaatsvindt en het feit dat het huidige jachtopeningsbesluit afloopt op 30 juni 2003'.

Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

(...)"

3.11. Op 28 juli 2003 wordt in het Belgisch Staatsblad het besluit van de Vlaamse regering van 18 juli 2003 betreffende de jacht in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 2003 tot 30 juni 2008 bekendgemaakt.

Van dit besluit worden met het voorliggende beroep tot nietigverklaring een aantal bepalingen bestreden.

3.12. Op 26 september 2003 vordert de VZW Vogelbescherming Vlaanderen de nietigverklaring van het voormelde besluit (zaak A. 142.092/VII-38.053). Met het arrest van de Raad van State nr. 214.492 van 7 juli 2011 wordt dit beroep verworpen.

3.13. Bij besluiten van de Vlaamse regering van 21 oktober 2005 en 7 maart 2008 wordt het voormelde besluit gewijzigd.

Deze wijzigende besluiten worden door de verzoekende partijen niet met een beroep tot nietigverklaring bestreden.

3.14. Op 13 juni 2008 worden in het Belgisch Staatsblad het besluit van de Vlaamse regering van 30 mei 2008 betreffende de jachtopeningstijden in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 2008 tot en met 30 juni 2013 en het besluit van de Vlaamse regering van 30 mei 2008 houdende vaststelling van de voorwaarden waaronder de jacht kan worden uitgeoefend, bekendgemaakt.

IV. Ontvankelijkheid en gegrondheid van het beroep

A. Eerste algemeen middel

Uitzetting van het middel

4. In een eerste algemeen middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, doordat de Vlaamse minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State heeft ingewonnen bij hoogdringendheid die werd gemotiveerd door de omstandigheid dat de jacht op reebok in juli plaatsvindt en het vigerende

jachtopeningsbesluit afliep op 30 juni 2003, terwijl het aflopen van het vigerende besluit geen bijzondere reden kan uitmaken voor een aanvraag tot spoedprocedure.

Beoordeling

5. In zijn arrest nr. 203.218 van 22 april 2010 heeft de Raad van State een identiek middel, aangevoerd tegen hetzelfde besluit, verworpen. Er zijn geen redenen voorhanden om thans een andere zienswijze te hebben over dat middel.

Het eerste algemeen middel wordt verworpen.

B. Tweede algemeen middel

Uiteenzetting van het middel

6. In hun tweede algemeen middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 4 van het jachtdecreet, van het zorgvuldigheidsbeginsel en van het redelijkheidsbeginsel, doordat de artikelen 4, § 4, 6, § 1, derde zin, 8, 9, 10, 11, 12, §§ 1, 2, 6, 7, 8, en artikel 16, 1°, 5° en 6°, van het bestreden besluit tot stand kwamen zonder het bij artikel 4 van het jachtdecreet vereiste voorafgaandelijk wettig advies van de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud. Zij stellen hierbij dat de adviezen die door de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud werden uitgebracht, uitgebracht werden in een spoedvergadering waarop "de meerderheid (1/2 + 1), minstens niet alle leden aanwezig waren".

Beoordeling

7. Het administratief dossier bevat de adviezen voorgeschreven door artikel 4 van het jachtdecreet. Aan het vereiste van de adviesverplichting is bijgevolg voldaan en er blijken geen quorumvereisten voor het uitbrengen van die adviezen te bestaan.

Het tweede algemeen middel wordt verworpen.

C. Derde algemeen middel

Uiteenzetting van het middel

8. In hun derde algemeen middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 4 van het jachtdecreet, van het zorgvuldigheidsbeginsel en van het redelijkheidsbeginsel, doordat het bestreden besluit jachtbeperkingen invoert in de zogenaamde vogelrijke gebieden en de bepalingen van het bestreden besluit die daarop betrekking hebben niet zouden zijn onderworpen aan het advies van de Vlaamse Hoge Jachtraad en van de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud, terwijl geen rekening werd gehouden met een advies van de Vlaamse sectie van de Nationale Landbouwwraad van 6 juni 2003.

Zij stellen hierbij dat uit de adviezen van de Vlaamse Hoge Jachtraad, de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud en van de Vlaamse sectie van de Nationale Landbouwwraad blijkt dat niet "de finale versie van de jachtbeperkingen die in zgn. 'vogelrijke gebieden' worden opgelegd, voor advies werden voorgelegd".

Beoordeling

9. De kritiek van de verzoekende partijen is in het bijzonder gericht op de artikelen 11 en 12, § 7, van het bestreden besluit.

De adviezen van de Vlaamse Hoge Jachtraad zijn uitgebracht op 24 september 2002 en 5 juni 2003, van de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud op 26 november 2002 en 5 juni 2003 en van de Vlaamse sectie van de Nationale Landbouwwraad op 11 december 2002 en 6 juni 2003.

In zijn advies van 5 juni 2003 verwijst de Vlaamse Hoge Jachtraad expliciet naar de regeling opgenomen in artikel 11 van het bestreden besluit. Er zijn geen redenen voorhanden die er zouden doen aan twijfelen dat de overige adviesraden, die ofwel op dezelfde datum ofwel later advies uitbrachten, niet dezelfde tekst ter onderzoek voorgelegd kregen.

Het derde algemeen middel wordt verworpen.

D. Vierde algemeen middel

Uiteenzetting van het middel

10. In hun vierde algemeen middel, dat de verzoekende partijen in hun memorie van wederantwoord aanbrengen, voeren zij de schending aan van artikel 4 van het jachtdecreet, van het zorgvuldigheidsbeginsel en van het redelijkheidsbeginsel, doordat een nota van het Instituut voor Natuurbehoud van 11 mei 1998, die volgens hen essentieel is voor de invoering van de jachtbeperkingen in de vogelrijke gebieden, niet aan het advies van de Vlaamse Hoge Jachtraad, van de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud en van de Vlaamse sectie van de Nationale Landbouwwraad is voorgelegd.

Beoordeling

11. Luidens artikel 2 van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 1985 betreffende de instelling en organisatie van het Instituut voor Natuurbehoud, zoals het gold ten tijde van de bestreden beslissing, heeft dit

Instituut als opdracht alle passende wetenschappelijke studiën, onderzoeken en werkzaamheden uit te voeren in verband met het natuurbehoud, inzonderheid met het oog op het uitwerken van actiemiddelen en wetenschappelijke criteria tot het voeren van het beleid inzake natuurbehoud.

Hiertoe verzamelt het alle nuttige documentatie, onderneemt de nodige studies en onderzoeken, richt enquêtes in en zorgt voor de overdracht van de verworven kennis aan de bevoegde overheden, inzonderheid aangaande : de criteria voor de instelling van natuurreservaten en voor de gebieden met een bijzonder statuut bedoeld in de reglementering inzake het natuurbehoud; het natuurbeheer in het algemeen en het beheer van gebieden met een bijzonder statuut; de bescherming en het behoud van soorten en levensgemeenschappen; de natuurbehoudsaspecten in de planning en inzonderheid de effecten van sociale en economische activiteiten op de natuur; het verzamelen van ecologische informatie en onderzoeksresultaten en het toepasbaar maken van deze gegevens en wetenschappelijke inzichten voor beleid en beheerspraktijk, en de aangelegenheden die behandeld worden door de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud.

Het Instituut kan door de Vlaamse minister bevoegd voor het natuurbehoud bovendien worden belast met opdrachten van wetenschappelijke informatie en advies bij openbare diensten en rechtspersonen.

De kwestieuze nota levert "een bijdrage (...) aan de belangenafweging tussen natuurbehoud, landbouw en jacht, waarbij voldoende aandacht wordt geschonken aan de internationale verantwoordelijkheden die het Vlaamse Gewest heeft aangegaan bij ondermeer de afbakening van Ramsar- en Vogelrichtlijngebieden".

Buiten de vaststelling dat geen enkele decretale of reglementaire bepaling verplicht om die nota van het Instituut voor Natuurbehoud voor advies aan de Vlaamse Hoge Jachtraad, de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud en de

Vlaamse sectie van de Nationale Landbouwwaad mede te delen, is de opdracht van het Instituut voor Natuurbehoud niet van die aard dat hij een determinerende rol speelt in de besluitvorming met betrekking tot de jacht, terwijl dit Instituut door de bevoegde minister in dezen niet belast is geweest met een adviserende opdracht.

Het vierde algemeen middel is niet gegrond.

a. Eerste specifiek middel

Uiteenzetting van het middel

12. In hun eerste specifiek middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van de artikelen 2 en 4 van het jachtdecreet, van de artikelen 2, 31°, 8, 9, 13, 25, 28, 29 en 48 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna : natuurbehouddecreet), van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, "afzonderlijk gelezen of gelezen in samenhang met artikel 1 van het eerste aanvullend protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens", van het materiële motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheids-, het redelijkheids- en het rechtszekerheidsbeginsel.

Zij stellen in een eerste onderdeel van het middel in essentie dat artikel 11 van het bestreden besluit zonder enige vorm van vergoeding en zonder redengeving het gebruik van hun gronden gelegen in de zogenaamde vogelrijke gebieden in "verregaande mate" beperkt.

In een tweede onderdeel van het middel stellen de verzoekende partijen dat de omschrijving van de zogenaamde vogelrijke gebieden aan de hand van straatnamen en oriënteringspunten zoals verkeersaders en waterwegen "aan duidelijkheid te wensen overlaat, zodat de burgers niet of slechts met zeer veel moeite de exacte begrenzing van de zgn. 'vogelrijke gebieden' kunnen

achterhalen", terwijl de ingestelde jachtbeperkingen nochtans strafrechtelijk gesanctioneerd worden.

In een derde onderdeel stellen de verzoekende partijen dat artikel 11 van het bestreden besluit een onderscheid invoert tussen enerzijds de personen wier jachtgebied gelegen is binnen de zogenaamde vogelrijke gebieden en anderzijds de personen wier jachtgebied gelegen is buiten de zogenaamde vogelrijke gebieden, zonder hiervoor een objectieve en redelijke verantwoording aan te reiken.

Beoordeling

13. De door de verzoekende partijen aangevoerde beperking van het recht op eigendom vloeit rechtstreeks voort uit artikel 4, eerste lid, van het jachtdecreet, luidens hetwelk de Vlaamse regering minstens vijfjaarlijks voor het gehele of een gedeelte van het grondgebied van het Vlaamse Gewest voor elke categorie, soort, type of geslacht van wild en voor elke jachtwijze de data van opening en van sluiting van de jacht bepaalt.

De vogelrijke gebieden worden aangegeven op kaarten die opgesteld zijn door het Instituut voor Natuurbehoud en die steunen op criteria van de Conventie van Ramsar. Zij kunnen onder meer worden geraadpleegd op de website GIS-Vlaanderen, zodat de afbakening van de vogelrijke gebieden op een wijze gebeurde die de jager, die op een ernstige manier begaan is met de uitoefening van de jacht, op een afdoende wijze moet toelaten precies te weten op welke plaatsen de gebieden als vogelrijk worden aangemerkt, terwijl het onderscheid evident stoelt op de aard van de gebieden.

Het eerste specifiek middel is in al zijn onderdelen niet gegrond.

b. Tweede specifiek middel

Uiteenzetting van het middel

14. In hun tweede specifiek middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 8, § 1, van het jachtdecreet, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet "afzonderlijk gelezen of gelezen in samenhang met artikel 1 van het eerste aanvullend protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens", van het materiële motiveringsbeginsel en van het zorgvuldigheids- en het redelijkheidsbeginsel.

Zij stellen hierbij dat artikel 4, § 4, van het bestreden besluit de jacht op reewild slechts toelaat indien het jachtterrein ofwel minstens 250 hectaren bos of kleine landschapselementen omvat ofwel minstens 1.000 hectaren groot is.

In een eerste onderdeel voeren zij aan dat door die bepaling een reewildjager genoopt wordt toe te treden tot de erkende wildbeheereenheid die werkzaam is in zijn jachtgebied en dat zulks strijdt met de gewaarborgde vrijheid van vereniging die ook het recht om niet toe te treden tot een vereniging inhoudt.

In een tweede onderdeel stellen de verzoekende partijen dat de bestreden bepaling de jacht op reewild in "verregaande mate" beperkt en "zodoende het gebruik van de jachtgronden van jagers die niet voldoen aan de in de bestreden bepalingen vervatte minimumvereisten, zonder afdoende, redelijke en objectieve verantwoording beknotten, dit in tegenstelling tot de jagers die daar wel over beschikken".

In een derde onderdeel argumenteren zij dat luidens artikel 8, § 1, van het jachtdecreet de jacht met het geweer verboden is op elk terrein waarvan de aaneengesloten oppervlakte minder dan 40 hectaren bedraagt, zodat artikel 4, § 4, van het bestreden besluit strijdt met voornoemd artikel 8, § 1, van het jachtdecreet omdat het de minimumoppervlakte verhoogt.

Beoordeling

15. Op grond van artikel 12, derde lid, van het jachtdecreet kan de Vlaamse regering in functie van een gerichter wildbeheer, de instandhouding van leefgebieden en het verbeterd toezicht, de jacht op alle of bepaalde wildsoorten, het gebruik van bepaalde jachttechnieken of -tuigen en bepaalde maatregelen beperken tot jachtterreinen van leden van een erkende wildbeheereenheid.

Uit het advies van de Vlaamse Hoge Jachtraad blijkt dat een goed beheer van het reewild gebaat is met grote oppervlakten. Het door de verzoekende partijen gewraakte artikel 4, § 4, van het bestreden besluit belet bovendien niet dat er gejaagd kan worden op reewild buiten erkende wildbeheereenheden.

De Raad van State kan in dezen bijgevolg alleen maar vaststellen dat de Vlaamse regering een juiste uitvoering heeft gegeven aan artikel 12, derde lid, van het jachtdecreet.

Het tweede specifiek middel is in al zijn onderdelen niet gegrond.

c. Derde specifiek middel

Uiteenzetting van het middel

16. In hun derde specifiek middel betogen de verzoekende partijen dat het vertrouwens-, het rechtszekerheids-, het redelijkheids- en het "gelijkheidsbeginsel, neergelegd in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet" geschonden worden.

Zij zetten uiteen dat artikel 6, § 1, van het bestreden besluit voor de jacht op patrijs, haas en fazant een erkend wildbeheersplan vereist dat moet worden ingediend bij de woudmeester drie maanden voor de opening van de jacht op die soorten en dat het jachtseizoen voor patrijzen loopt van 15 september tot en met 15 november, dat het bestreden besluit slechts bekendgemaakt werd op 28 juli 2003 en dat voor de jacht op haas en fazant geen erkend wildbeheersplan vereist wordt voor het jachtseizoen 2003-2004. De bestreden bepaling maakt, volgens hen, aldus een onderscheid tussen twee categorieën van personen, met name zij die jagen op fazant en haas en zij die jagen op patrijs.

Beoordeling

17. Er wordt niet ingezien welk nut de verzoekende partijen nog kunnen putten uit de gebeurlijke vernietiging van artikel 6, § 1, van het bestreden besluit aangezien de erin vastgelegde regeling sinds 30 juni 2008 verlopen is en de Vlaamse regering in haar besluit van 30 mei 2008 houdende vaststelling van de voorwaarden waaronder de jacht kan worden uitgeoefend, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse regering van respectievelijk 15 mei 2009 en 23 maart 2012, in zijn artikel 12 niet in de uitzonderingsbepaling in de zin van die van artikel 6, § 1, van het bestreden besluit heeft voorzien. Zulks geschiedde evenmin in het besluit van de Vlaamse regering van 30 mei 2008 betreffende de jachtopeningstijden in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 2008 tot en met 30 juni 2013.

Een herhaling van de bestreden uitzonderingsbepaling hoeft aldus niet meer te worden vermeden.

Het derde specifiek middel is bijgevolg niet meer ontvankelijk.

d. Vierde specifiek middel

Uiteenzetting van het middel

18. In hun vierde specifiek middel voeren de verzoekende partijen aan dat de zinsnede "op uitdrukkelijk verzoek van de jachtrechthouder zijn beëdigde veldwachter die geslaagd is voor een officieel jachtexamen" zoals die voorkomt in de artikelen 8, § 1, 9, § 1, en 10, § 1, van het bestreden besluit, strijdt met het beginsel van onpartijdigheid en, in ondergeschikte orde, met het gelijkheidsbeginsel, omdat in bepaalde omstandigheden de jachtwachters in gebieden waarop zij toezicht uitoefenen zelf mogen jagen en zodoende zouden moeten oordelen over hun eigen jachtdaden.

Beoordeling

19. De door de verzoekende partijen gewraakte zinsneden van de artikelen 8, § 1, en 9, § 1, van het bestreden besluit werden bij, respectievelijk, de artikelen 3 en 4 van het besluit van de Vlaamse regering van 21 oktober 2005 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 18 juli 2003 betreffende de jacht in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 2003 tot 30 juni 2008, geschrapt.

Dezelfde gewraakte zinsnede die voorkomt in artikel 10, § 1, eerste lid, van het bestreden besluit werd de facto weggelaten door een vervanging van artikel 10, § 1, eerste lid, bij artikel 5 van voornoemd besluit van 21 oktober 2005.

De verzoekende partijen hebben bijgevolg geen belang meer bij een gebeurlijke vernietiging van de door hen gewraakte zinsneden.

Het vierde specifiek middel is niet meer ontvankelijk.

e. Vijfde specifiek middel

Uiteenzetting van het middel

20. In een vijfde specifiek middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het redelijkheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel, doordat luidens artikel 12, § 1, van het bestreden besluit de beëdigde jachtwachters van de houders van het jachtrecht het hele jaar door het konijn mogen bestrijden met fretten en roofvogels, terwijl fretten niet het hele jaar kunnen worden ingezet en het jagen met roofvogels aan een bijzondere regeling is onderworpen, zodat die bepaling in feite een verbod zou uitmaken om konijnen te bestrijden.

Beoordeling

21. De Raad van State neemt het argument van de verwerende partij aan dat de verzoekende partijen niet op afdoende wijze aantonen dat het jagen met fretten beperkt is in tijd en dat de bijzondere regeling voor het jagen met roofvogels een verbod zou betekenen om konijnen te bestrijden.

Het vijfde specifiek middel is niet gegrond.

f. Zesde specifiek middel

Uiteenzetting van het middel

22. In hun zesde specifiek middel beogen de verzoekende partijen de vernietiging van artikel 12, § 2, eerste lid, van het bestreden besluit omdat die bepaling omwille van de zinsnede "ten behoeve van het natuurbeheer" zou strijden met artikel 2 van het jachtdecreet, artikel 8 van het natuurbehouddecreet "al dan niet in combinatie met de schending van het gelijkheidsbeginsel, neergelegd in de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde Grondwet", en met het redelijkheids- en het gelijkheidsbeginsel.

Beoordeling

23. Artikel 12, § 2, eerste lid, van het bestreden besluit werd vervangen door artikel 6, 1°, van het besluit van de Vlaamse regering van 21 oktober 2005 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 18 juli 2003 betreffende de jacht in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 2003 tot 30 juni 2008.

De verzoekende partijen hebben bijgevolg geen belang meer om de vernietiging van het door hen geviseerde artikel 12, § 2, eerste lid, van het bestreden besluit te benaarsstigen.

Het zesde specifiek middel is bijgevolg niet meer ontvankelijk.

g. Zevende specifiek middel

Uiteenzetting van het middel

24. In hun zevende specifiek middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 2 van het jachtdecreet, van artikel 8 van het natuurbehouddecreet "al dan niet in combinatie met de schending van het gelijkheidsbeginsel, neergelegd in de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde Grondwet", en van het redelijkheids- en het gelijkheidsbeginsel.

Zij stellen hierbij dat artikel 12, § 2, tweede lid, van het bestreden besluit het schieten van vossen verbiedt binnen een straal van 50 meter rond de vossen- en dassenburchten, dat artikel 12, § 2, derde lid, van het bestreden besluit het betreden van vossenburchten verbiedt en dat artikel 16, 5°, van het bestreden besluit de jacht met honden binnen een straal van 50 meter rond een vossen- of dassenburcht verbiedt; dat aldus, enerzijds, een jager de vos al dan niet met honden kan bestrijden buiten een straal van 50 meter rond de vossenburcht, zonder de

vossenburcht te betreden en, anderzijds, een jager al dan niet met honden de vos niet kan bestrijden binnen een straal van 50 meter en die burchten evenmin kan betreden, al dan niet met honden.

Beoordeling

25. Met de verwerende partij wordt aangenomen dat de verzoekende partijen niet aantonen dat er twee verschillende categorieën van jagers bestaan die op vossen jagen en als gevolg daarvan op een verschillende manier zouden worden behandeld. De ingevoerde regel richt zich bijgevolg tot alle jagers die de vos bejagen en stelt bijgevolg geen ongelijkheid in tussen die jagers.

Voorts blijkt het in het bestreden besluit gehanteerde criterium van 50 meter een objectief en redelijk criterium te zijn terwijl voor de vaststelling ervan door de overheid de Raad van State niet vermag zich in de plaats te stellen van die overheid.

Het zevende specifiek middel wordt niet aangenomen.

h. Achtste specifiek middel

Uiteenzetting van het middel

26. In een achtste specifiek middel betogen de verzoekende partijen in essentie dat de bestrijding van verwilderde katten door artikel 12, § 8, van het bestreden besluit dermate wordt bemoeilijkt dat die dieren in feite niet meer op een wettige wijze kunnen worden bestreden en dat zulks strijdt met artikel 2 van het jachtdecreet dat een verstandig gebruik van wildsoorten en hun leefgebieden beoogt en met de zorgplicht vervat in artikel 8 van het natuurbehouddecreet. Zij stellen eveneens dat overeenkomstig artikel 2, 5°, van het besluit van de Vlaamse regering van 1 december 1998 houdende vaststelling van de voorwaarden waaronder afzonderlijke jachtterreinen vrijwillig tot grotere beheereenheden

kunnen worden samengevoegd en van de criteria waaronder beheereenheden kunnen worden erkend, een wildbeheersplan geen maatregelen moet bevatten inzake dierenwelzijn, zodat de voorwaarde van de "pijnloze diervriendelijke oplossing" vervat in artikel 12, § 8, van het bestreden besluit niet bestaanbaar is met voornoemde door hen geschonden geachte bepalingen.

Beoordeling

27. Artikel 12, § 8, van het bestreden besluit luidt als volgt :

"De bestrijding van verwilderde katten met het geweer mag enkel indien andere pijnloze diervriendelijke oplossing om de verwilderde katten te vangen hebben gefaald, voor zover een afstand wordt gerespecteerd van minstens 200 meter van bewoonde woningen en voor zover in het erkend wildbeheerplan opgenomen is welke andere oplossingen en diervriendelijke middelen hiervoor gebruikt zijn of zullen worden. Voor de bestrijding van verwilderde katten is voor het jachtseizoen 2003-2004 de vereiste inzake het erkend wildbeheerplan niet nodig".

Op het ogenblik dat het bestreden besluit is genomen en ten tijde van het instellen van het beroep tot nietigverklaring schreef artikel 2, tweede lid, 5°, van het besluit van de Vlaamse regering van 1 december 1998 houdende vaststelling van de voorwaarden waaronder afzonderlijke jachtterreinen vrijwillig tot grotere beheereenheden kunnen worden samengevoegd en van de criteria waaronder beheereenheden kunnen worden erkend voor dat een wildbeheereenheid een wildbeheersplan moest opstellen dat door de algemene vergadering met eenparigheid van stemmen van de leden-jachtrechthouders wordt goedgekeurd en dat het plan "ten minste" de in bijlage van het voornoemd besluit van 1 december 1998 vermelde gegevens moest bevatten.

Door het gebruik van de woorden "ten minste" wordt zonder meer aangegeven dat het wildbeheersplan ook nog andere gegevens dan die vermeld in bijlage van het besluit moet kunnen bevatten, zodat de verwerende partij vermocht de opname van bijkomende gegevens op te leggen.

Het achtste specifiek middel is niet gegrond.

i. Negende specifiek middel

Uiteenzetting van het middel

28. In hun negende specifiek middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 2 van het jachtdecreet, van artikel 8 van het natuurbehouddecreet "al dan niet in combinatie met de schending van het gelijkheidsbeginsel, neergelegd in de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde Grondwet", en van het redelijkheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel, doordat artikel 14, § 6, van het bestreden besluit uitsluitend het rapen van broedsels van bedreigde nesten van fazanten toestaat, doch niet van patrijzen, zodat aldus twee vergelijkbare categorieën van personen op verschillende wijze worden behandeld, met name enerzijds de jagers die de fazant bejagen en anderzijds de jagers die de patrijs bejagen. Voor die ongelijke behandeling wordt er volgens de verzoekende partijen ook geen objectieve en redelijke verantwoording aangebracht.

Beoordeling

29. Met de verwerende partij wordt vastgesteld dat er slechts één categorie van personen aan de orde is, met name de jagers, zodat niet wordt ingezien ten aanzien van welke andere categorie van personen die jagers op een ongelijke wijze worden behandeld.

Het is ook niet kennelijk onredelijk dat de mogelijkheid om eieren uit broedsels over te brengen naar plaatsen voor verdere uitbroeding, beperkt wordt tot broedsels van fazanten.

Het negende specifiek middel is niet gegrond.

j. Tiende specifiek middel

Uiteenzetting van het middel

30. In hun tiende specifiek middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het "gelijkheidsbeginsel, neergelegd in de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde Grondwet" en van het redelijkheids- en zorgvuldigheidsbeginsel, doordat artikel 16, eerste lid, 1°, van het bestreden besluit een verbod oplegt om bij sneeuw te jagen, welke ook de hoeveelheid sneeuw is die de grond bedekt op de locatie waar wordt gejaagd, behalve voor de jacht op reewild, zodat aldus twee vergelijkbare categorieën van personen op verschillende wijze worden behandeld, met name enerzijds de jagers die de reewild bejagen en anderzijds de jagers die ander wild bejagen. Voor die ongelijke behandeling wordt er volgens de verzoekende partijen ook geen objectieve en redelijke verantwoording aangebracht.

Ook is, volgens de verzoekende partijen, jachttechnisch gesproken sneeuw niet relevant.

Beoordeling

31. Zoals reeds vastgesteld in het negende specifiek middel is er slechts één categorie van personen aan de orde, met name de jagers, zodat niet wordt ingezien ten aanzien van welke andere categorie van personen die jagers op een ongelijke wijze worden behandeld.

Het advies van de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud van 5 juni 2003 stelt voor om het verbod tot jagen bij sneeuw niet te laten slaan op "grof wild", dit zijn luidens artikel 3, tweede lid, a), van het jachtdecreet, edelherten, reeën, damherten, moeflons en wilde zwijnen. Het is dan ook niet onredelijk vanwege de verwerende partij om alleen het reewild niet onder het verbod te doen vallen.

Het tiende specifiek middel is niet gegrond.

k. Elfde specifiek middel

Uiteenzetting van het middel

32. In het elfde specifiek middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 2 van het jachtdecreet, van artikel 8 van het natuurbehouddecreet "al dan niet in combinatie met de schending van het gelijkheidsbeginsel, neergelegd in de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde Grondwet, alsmede van de beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder het redelijkheids- en zorgvuldigheidsbeginsel".

Zij richten zich in dit middel tegen artikel 16, 6°, van het bestreden besluit en meer in het bijzonder tegen de woorden "voor de andere bejaagbare soorten op minder dan 50 meter van een voederplaats waarop granen of andere lokvoerders worden gebruikt of aangebracht minder dan één maand voordien". Zij stellen hierbij dat aldus twee vergelijkbare categorieën van personen op verschillende wijze worden behandeld, namelijk jagers die de andere bejaagbare soorten bejagen op meer dan 50 meter van de voederplaatsen en jagers die de andere bejaagbare soorten niet mogen bejagen op minder dan 50 meter van de voederplaatsen.

Zij stellen ook dat de verwerende partij geen redelijk onderscheid kan maken tussen waterwild en andere bejaagbare wildsoorten.

Beoordeling

33. Bij artikel 9, 1°, van het besluit van de Vlaamse regering van 21 oktober 2005 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 18 juli 2003 betreffende de jacht in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 2003

tot 30 juni 2008, worden in artikel 16, 6°, de woorden "en voor de andere bejaagbare soorten op minder dan 50 meter" geschrapt.

De verzoekende partijen hebben bijgevolg geen belang meer om de annulatie van de door hen geviseerde zinsnede te benaarstigen.

Het elfde specifiek middel is niet meer ontvankelijk.

l. Twaalfde specifiek middel

Uiteenzetting van het middel

34. In hun twaalfde specifiek middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 23, vierde lid, van het jachtdecreet. Zij zetten uiteen dat artikel 11, § 2, laatste lid, van het bestreden besluit bepaalt dat in de zogenaamde vogelrijke gebieden de jacht, behoudens de jacht op reewild, enkel plaats mag vinden van zonsopgang tot zonsondergang, terwijl artikel 23, vierde lid, van het jachtdecreet de jachtrechthouder of diens gemachtigde, indien hij voorzien is van een jachtverlof, te allen tijde, één uur voor de officiële zonsopgang en één uur na de officiële zonsondergang toelaat konijnen op de loer te schieten.

Beoordeling

35. Er wordt niet ingezien welk nut de verzoekende partijen nog kunnen putten uit de gebeurlijke vernietiging van artikel 11, § 2, laatste lid, van het bestreden besluit aangezien de erin vastgelegde regeling sinds 30 juni 2008 verlopen is en de Vlaamse regering in haar besluit van 30 mei 2008 houdende vaststelling van de voorwaarden waaronder de jacht kan worden uitgeoefend, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse regering van respectievelijk 15 mei 2009 en 23 maart 2012, een gelijkaardige bepaling niet meer heeft opgenomen. Zulks is evenmin het geval in het besluit van de Vlaamse regering van 30 mei 2008

betreffende de jachtopeningstijden in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 2008 tot en met 30 juni 2013.

Een herhaling van de bestreden uitzonderingsbepaling hoeft aldus niet meer te worden vermeden.

Het twaalfde specifiek middel is bijgevolg niet meer ontvankelijk.

m. Dertiende specifiek middel

Uiteenzetting van het middel

36. In hun dertiende specifiek middel beogen de verzoekende partijen de annulatie van artikel 12, § 7, van het bestreden besluit omdat die bepaling een schending zou uitmaken van "het gelijkheidsbeginsel, zoals ingeschreven in de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde grondwet", van artikel 22, vierde lid, van het jachtdecreet en van het redelijkheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Zij zetten uiteen dat het bedoelde artikel 12, § 7, bepaalt dat "bij ernstige schade aan gewassen en op plaatsen waar geen andere bevredigende oplossing bestaat (...) de bestrijding van houtduif en konijn in de vogelrijke gebieden (is) toegestaan onder de voorwaarden van artikel 22 van het decreet". Deze bepaling behandelt volgens de verzoekende partijen twee vergelijkbare categorieën van personen op een verschillende wijze, te weten degenen die overeenkomstig artikel 22 van het jachtdecreet tot bestrijding kunnen overgaan in de zogenaamde vogelrijke gebieden en degenen die niet overeenkomstig artikel 22 van het jachtdecreet tot bestrijding kunnen overgaan buiten de zogenaamde vogelrijke gebieden.

Beoordeling

37. Bij artikel 8 van het besluit van de Vlaamse regering van 21 oktober 2005 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 18 juli 2003 betreffende de jacht in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 2003 tot 30 juni 2008 wordt het door de verzoekende partijen geviseerde artikel 12, § 7, van het bestreden besluit gewijzigd.

De verzoekende partijen dringen met betrekking tot dit middel in hun laatste memorie niet meer aan aangezien zij zich gedragen "naar de wijsheid van Uw Raad wat betreft de beoordeling van het middel" nadat de auditeur-verslaggever wegens de wijziging van de bestreden bepaling geadviseerd heeft het middel te verwerpen.

Het dertiende specifiek middel wordt verworpen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partijen worden verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 2.450 euro, elk voor een veertiende.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van twee oktober tweeduizend en twaalf, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Luc Hellin,	kamervoorzitter,
Eric Brewaeys,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Elisabeth Impens

Luc Hellin